

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/ફર્સ્ટ અપીલ નં. ૧૨૭૩/૨૦૦૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. સી. દોશી

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	હા	

ઓઈલ એન્ડ નેચરલ ગેસ કમિશન

વિરુદ્ધ

બાલારામ સિમેન્ટ્સ લિમિટેડ અને અન્ય

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે શ્રી અજય આર મહેતા(૪૫૩)

પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ તરફે શ્રી જીગર જી ગઢવી(૫૬૧૩)

પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૨ તરફે સુશ્રી નલિની એસ લોઢા(૨૧૨૮)

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. સી. દોશી

તારીખ: ૨૯/૦૭/૨૦૨૬

ચુકાદો

૧. આ અપીલમાં વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતા મુખ્ય પ્રશ્નો છે: (૧) શું બાલારામ સિમેન્ટ્સ લિમિટેડ અને ઓએનજીસી વચ્ચે પૂર્ણ થયેલ કરાર અસ્તિત્વમાં આવ્યો હતો; અને (૨) જો જવાબ હકારાત્મક હોય, તો શું ઓએનજીસી અર્નેસ્ટ મની ડિપોઝિટ જમ/રોકી રાખવા અને બેંક ગેરંટી લાગુ કરવા માટે કાયદેસર રીતે હકદાર છે?

૨. બાલારામ સિમેન્ટ્સ લિમિટેડે ઓએનજીસી અને તેના બ્રાન્ચ મેનેજર સામે રૂ. ૨,૦૦,૦૦૦/- ની વસૂલાત, તેમજ જાહેરનામું અને કાયમી મનાઈહુકમની માંગણી કરતી સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૨/૧૯૯૧ વિદ્વાન સિનિયર સિવિલ જજ, બનાસકાંઠા મુકામે પાલનપુર સમક્ષ દાખલ કરી હતી. તારીખ ૩૦.૧૨.૨૦૦૩ ના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમનામા દ્વારા, વિદ્વાન જથા સંયુક્ત સિવિલ જજ (સિનિયર ડિવિઝન), પાલનપુરે વાદીની તરફેણમાં દાવામાં હુકમનામું કર્યું હતું. પ્રતિવાદી નં. ૧ (ઓએનજીસી) ને દાવો દાખલ કર્યાની તારીખથી વસૂલાત સુધી વાર્ષિક ૬% ના દરે વ્યાજ સાથે રૂ. ૨,૦૦,૦૦૦/- ની અર્નેસ્ટ મની ડિપોઝિટ પરત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે તારીખ ૨૫.૦૯.૧૯૯૦ ની બેંક ગેરંટી નં. ડીબી/પીએલએમ/જીટી/૧૦૪/૯૦ ને લાગુ કરવાના ઓએનજીસીના

પગલાને ગેરકાયદેસર, અયોગ્ય અને કાયદાની દ્રષ્ટિએ ખરાબ ગણાવ્યું હતું, અને વાદીને સદર ગેરંટીમાંથી મુક્તિ મેળવવા હકદાર ઠરાવ્યા હતા. પરિણામે, ઓએનજીસી, તેના એજન્ટો અને હાથ નીચેના કર્મચારીઓને બેંક ગેરંટી વટાવતા અટકાવતો અને દેના બેંકને તે હેઠળ કોઈપણ ચુકવણી મુક્ત કરતા અટકાવતો કાયમી મનાઈદુકમ મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો.

૩. નારાજ થઈને, ઓએનજીસીએ હાલની અપીલ દાખલ કરેલ છે.

૪. સરળતા ખાતર, પક્ષકારોનો તેમના નામથી ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. વાદી બાલારામ સિમેન્ટ્સ લિમિટેડ છે, જેનો ‘બીસીએલ’ તરીકે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, હરીફ પ્રતિવાદી ઓઈલ એન્ડ નેચરલ ગેસ કમિશન છે, જેનો ‘ઓએનજીસી’ તરીકે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે અને પ્રતિવાદી નં. ૨ – દેના બેંક છે, જેનો ‘દેના બેંક’ તરીકે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૫. વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાંથી ઉદ્ભવતી અપીલ દાખલ કરવા તરફ દોરી જતી કેસની સંક્ષિપ્ત હકીકતો નીચે મુજબ છે :-

૫.૧. તારીખ ૫/૧/૧૯૯૧ ના રોજ અથવા તેની આસપાસ, મૂળ વાદી – બીસીએલ, જે ઇન્ડિયન કંપનીઝ એક્ટ હેઠળ સ્થપાયેલી કંપની છે, તેણે પ્રતિવાદી નં. ૧ – જોઈન્ટ ડિરેક્ટર (એમએમ) ઓએનજીસી ટેકનિકલ બિઝનેસ ગ્રુપ, બરોડા મારફતે ઓએનજીસી અને પ્રતિવાદી નં. ૨ – દેના બેંક, પાલનપુરના બ્રાન્ચ મેનેજર વિરુદ્ધ પાલનપુર ખાતે વિદ્વાન સિવિલ

જજ (સિનિયર ડિવિઝન) ની કોર્ટમાં સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૨/૧૯૯૧ દાખલ કરી હતી.

પ.૨. સદર દાવાની પ્લેઈન્ટ (ફરિયાદ) મુજબ, વાદીની રજિસ્ટર્ડ કંપની પાલનપુર ખાતે કર્ણાવતી શોપિંગ સેન્ટરમાં આવેલી છે. વાદી કંપની મુખ્યત્વે ઓર્ડિનરી પોર્ટલેન્ડ સિમેન્ટના ઉત્પાદનમાં સંકળાયેલી છે.

પ.૩. પ્રતિવાદી નં. ૧ એ તારીખ ૧૬/૭/૧૯૯૦ ના ટેન્ડર દ્વારા ઓર્ડિનરી પોર્ટલેન્ડ સિમેન્ટ સપ્લાય કરવા માટે જાહેર ટેન્ડરો મંગાવ્યા હતા. નોટિસ ઈન્વાઈટિંગ ટેન્ડર મુજબ સદર ટેન્ડરો ૯મી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૦ ના રોજ અથવા તે પહેલાં જમા કરાવવાના હતા. પ્રતિવાદી નં. ૧ ને તેમના વિવિધ સ્થળો એટલે કે અમદાવાદ, બરોડા, કેમ્બે અને મહેસાણા માટે વિવિધ જથ્થામાં સિમેન્ટની તાત્કાલિક જરૂરિયાત હતી. વાદીએ તેમના તારીખ ૮/૮/૧૯૯૦ ના કવરિંગ લેટર હેઠળ પોતાનું ટેન્ડર રજૂ કરીને ભાગ લીધો હતો. વાદીએ તેના સદર કવરિંગ લેટરમાં પોતાની કેટલીક શરતો મૂકી હતી અને વાદીની મુખ્ય શરતો પૈકીની એક વાદીની ઓફરની માન્યતા અવધિ (વેલિડિટી પિરિયડ) સંબંધિત હતી અને સુસંગત કલમ મુજબ, વાદીની ઓફર સદર પત્રની તારીખ એટલે કે ૮/૮/૧૯૯૦ થી ૯૦ દિવસના સમયગાળા માટે ખુલ્લી રહેવાની હતી. પ્રતિવાદી નં. ૧ ની કચેરીમાં ટેન્ડર રજૂ કરીને ઓફરમાં અન્ય શરતો પણ મૂકવામાં આવી હતી. વાદીના કેસ મુજબ, તેમણે તેમના ટેન્ડર સાથે રૂ. ૧ લાખના બે

ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ દ્વારા રૂ. ૨ લાખની અર્નેસ્ટ મની મોકલી હતી. પ્રતિવાદી નં. ૧ એ અર્નેસ્ટ મની સ્વીકારી હતી. ત્યારબાદ, પ્રતિવાદી નં. ૧ એ ટેન્ડર હેઠળના કામ સંબંધિત ટેલેક્સ સંદેશ મોકલ્યો હતો અને તે ટેલેક્સ સંદેશ દ્વારા, લાગુ પડતી એક્સાઇઝ ડ્યુટી અને સેલ્સ ટેક્સ સંબંધિત તેમજ સિક્યોરિટી ડિપોઝિટ, આબિટ્રેશન અને ન્યાયક્ષેત્ર સંબંધિત ચોક્કસ કલમના સ્વીકાર સંબંધિત કેટલીક સ્પષ્ટતાઓ વાદી પાસેથી માંગવામાં આવી હતી. ટેલેક્સ સંદેશ મળતાં, વાદીએ તેમના તારીખ ૨૦/૯/૧૯૯૦ ના પત્ર દ્વારા સ્પષ્ટતાઓ આપી હતી અને વાદી દ્વારા ટેલેક્સ સંદેશનો સંપૂર્ણ જવાબ આપવામાં આવ્યો હતો. ટેલેક્સ સંદેશમાં, પ્રતિવાદી નં. ૧ એ જણાવ્યું હતું કે વાદીએ ઓફરની શરતો મુજબ અર્નેસ્ટ મની ડિપોઝિટની બાકી રકમ રૂ. ૯ લાખ મોકલવી જોઈએ. વાદીએ તેમના તારીખ ૨૦/૯/૧૯૯૦ ના પત્ર દ્વારા મુદ્દાઓ સ્પષ્ટ કર્યા હતા. વાદીએ પ્રતિવાદી નં. ૧ ની તરફેણમાં પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા આપવામાં આવેલ રૂ. ૯ લાખની બાકી અર્નેસ્ટ મની માટે તારીખ ૨૫/૯/૧૯૯૦ ની બેંક ગેરંટી મોકલી આપી હતી.

૫.૪. ત્યારબાદ, તારીખ ૨૩/૧૦/૧૯૯૦ ના રોજ પ્રતિવાદી નં. ૧ ના જનરલ મેનેજર (ટેકનિકલ) ના ચેમ્બરમાં, વાદીની ઓફરના દરો વગેરે અંગે પ્રતિવાદી નં. ૧ ની પહેલ પર કેટલીક વાટાઘાટો હાથ ધરવામાં આવી હતી. તારીખ ૨૩/૧૦/૧૯૯૦ ના રોજ થયેલી સદર વાટાઘાટોના

જવાબમાં, વાદીએ પ્રતિવાદી નં. ૧ ને તારીખ ૨૭/૧૦/૧૯૯૦ નો પત્ર પાઠવ્યો હતો.

પ.પ. વાટાઘાટો પછી, વાદીએ વધુ સ્પષ્ટતા કરી હતી કે દરો ઘટાડવાની કોઈ શક્યતા નથી. તેમ છતાં વહેલી ચુકવણી મેળવવા માટે કેટલાક પ્રોત્સાહનો વાદીના તારીખ ૨૭/૧૦/૧૯૯૦ ના પત્ર મુજબ ઓફર કરવામાં આવ્યા હતા. વાદીનો ચોક્કસ કેસ છે કે દાવો દાખલ કરવાની તારીખ સુધી, વાદીના ટેન્ડર મુજબની ઓફરની માન્યતા અવધિ તારીખ ૭/૧૧/૧૯૯૦ ના રોજ સમાપ્ત થઈ ગઈ હોવા છતાં, વાદીની ઓફર પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી ન હતી. તે સમયગાળો વાદીના તારીખ ૨૭/૧૦/૧૯૯૦ ના પત્ર દ્વારા તારીખ ૩૦/૧૧/૧૯૯૦ સુધી લંબાવવામાં આવ્યો હતો. વાદીનો ચોક્કસ કેસ છે કે વાદીએ પ્રતિવાદી નં. ૧ ને સ્પષ્ટ કર્યું હતું કે જો વાટાઘાટો પછીની વાદીની ઓફર પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવતી હોય, તો તે તારીખ ૩૦/૧૧/૧૯૯૦ ના રોજ અથવા તે પહેલાં સ્વીકારવી આવશ્યક છે.

પ.ડ. તારીખ ૧૬/૧૧/૧૯૯૦ ના રોજ અથવા તેની આસપાસ, ગુજરાત સરકારની નીતિ/નિર્ણયના કારણે વીજળી ડ્યુટી અને ચાર્જિસના દરોમાં તીવ્ર વધારો થયો હતો અને ભારત સરકારની બદલાયેલી નીતિના કારણે પેટ્રોલિયમ પેદાશોના ભાવમાં પણ તીવ્ર વધારો થયો હતો. પેટ્રોલિયમ પેદાશો તેમજ વીજળી ડ્યુટીના ભાવમાં વૈધાનિક વધારાના કારણે આ

પરિસ્થિતિ બદલાઈ હતી અને તેનાથી વાદીના દરો સીધા પ્રભાવિત થયા હતા. તેથી, તારીખ ૨૦/૧૧/૧૯૯૦ ના રોજ, વાદીએ પોતાના પત્ર દ્વારા એવી રજૂઆત કરીને પોતાની ઓફરમાં ફેરફાર કર્યો હતો કે વાદી પોતાના દરોમાં સુધારો કરી રહ્યા છે અને આ હકીકત પ્રતિવાદી નં. ૧ ના સંબંધિત સત્તાવાળાઓના ધ્યાને લાવવામાં આવી હતી.

૫.૭. તુરંત જ, તારીખ ૨૧/૧૧/૧૯૯૦ ના રોજ, વાદીએ બીજો એક પત્ર પાઠવ્યો જેમાં વાદીએ નિર્દેશ કર્યો કે તીવ્ર વધારાના કારણે, સદર પત્રમાં વિગતવાર જણાવેલ કારણોસર વાદી પોતાના દરો સુધારી રહ્યા છે. વાદીનો કેસ છે કે વાદીએ તેમના તારીખ ૨૦/૧૧/૧૯૯૦ અને ૨૧/૧૧/૧૯૯૦ ના બે પત્રો પ્રતિવાદી નં. ૧ ને રૂબરૂ સોંપ્યા હતા અને ત્યારબાદ, પ્રતિવાદી નં. ૧ ના વિવિધ સત્તાવાળાઓ સાથે વિગતવાર ચર્ચાઓ થઈ હતી. વાદીનો કેસ છે કે ચર્ચા દરમિયાન, પ્રતિવાદી નં. ૧ એ નિર્દેશ કર્યો હતો કે તેમને તાત્કાલિક ધોરણે ઓછામાં ઓછા કેટલાક જથ્થામાં સિમેન્ટની જરૂર પડશે, અને તેથી, વાદીએ તેમના તારીખ ૨૧/૧૧/૧૯૯૦ ના પત્રમાં સ્પષ્ટ કર્યું હતું કે પ્રતિવાદી નં. ૧ ની તાત્કાલિક જરૂરિયાત પૂરી કરવા માટે અને સદ્ભાવના તથા પરસ્પર સહકારના ભાગરૂપે, વાદી જૂના ભાવે ૨૫૦૦ મેટ્રિક ટન સિમેન્ટનો નાનો જથ્થો સપ્લાય કરવાનું સ્વીકારશે, જોકે આના કારણે વાદીને નુકસાન થવાનું હતું. ઉપરોક્ત તારીખ ૨૧/૧૧/૧૯૯૦ ના પત્ર પછી, પ્રતિવાદી નં. ૧ એ વાદી સાથે વાટાઘાટો હાથ ધરી હતી અને વાદીને કહેવામાં આવ્યું

હતું કે જો વાદી જૂના ભાવે આંશિક જથ્થો સપ્લાય કરવા સંમત થાય, તો પ્રતિવાદી નં. ૧ સુધારેલી ઓફર મુજબ દરોના સુધારા પર વિચાર કરશે. તે મુજબ, વાદીના તારીખ ૨૦/૧૧/૧૯૯૦ ના પત્ર પછી, વાદીને તારીખ ૧૯/૧૧/૧૯૯૦ ના ઓર્ડર દ્વારા પાર્ટ સપ્લાય ઓર્ડર આપવામાં આવ્યો હતો. આ સપ્લાય ઓર્ડર મુજબ, પ્રતિવાદીઓને તાત્કાલિક કેટલાક જથ્થાની જરૂર હતી, અને તેથી, પ્રતિવાદી નં. ૧ એ બરોડા અને મહેસાણા માટે કુલ ૩૦૦૦ મેટ્રિક ટન સિમેન્ટનો ઓર્ડર આપ્યો હતો અને સદર સપ્લાય ઓર્ડરમાં જણાવેલ દરો જૂના દરો હતા. જો કે, વાદીના તારીખ ૨૭/૧૦/૧૯૯૦ ના પત્ર મુજબ, પ્રતિવાદી નં. ૧ ચુકવણી સંબંધે ભાવ પ્રોત્સાહન માટે પણ સંમત થયા હતા. આ સપ્લાય ઓર્ડર સમગ્ર જથ્થા માટે ન હતો, પરંતુ જૂના દરે મર્યાદિત જથ્થા એટલે કે વધુમાં વધુ ૩૦૦૦ મેટ્રિક ટન સુધીનો હતો. વાદીનો ચોક્કસ કેસ છે કે જ્યારે દાવો દાખલ કરવાની તારીખે, વાદીની તારીખ ૮/૮/૧૯૯૦ ની મૂળ ઓફર સંપૂર્ણપણે સ્વીકારવામાં આવી ન હતી અને તેમની ઓફરમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો અને સુધારેલી ઓફરની માન્યતા અવધિ અલબત્ત તારીખ ૩૦/૧૧/૧૯૯૦ સુધી લંબાવવામાં આવી હતી. ટૂંકા સપ્લાય માટેની આ કામચલાઉ ગોઠવણ માટે વાદી માત્ર એટલા માટે સંમત થયા હતા કારણ કે વાદીના પ્રતિનિધિઓ દ્વારા પ્રતિવાદીની કચેરી ખાતે પ્રતિવાદી નં. ૧ ના પ્રતિનિધિઓ સાથે કેટલીક વાટાઘાટો કરવામાં આવી હતી અને વાદીને એવી ખાતરી આપવામાં આવી હતી કે તેમની

સુધારેલી ઓફર મુજબ સુધારેલા દરો માટેની તેમની માંગણી પર ઓ.એન.જી.સી. દ્વારા વિચારણા કરવામાં આવશે. વાદીએ, પ્રતિવાદી નં. ૧ સાથે વ્યાપારી સંબંધો વિકસાવવા માટે, આ ટૂંકા સપ્લાય માટે સંમતિ દર્શાવી હતી, જોકે આ વાદી માટે વધુ ખર્ચાળ સાબિત થવાનું હતું. વાદીની ઓફર તારીખ ૩૦/૧૧/૧૯૯૦ ના રોજ સમાપ્ત થવાની હતી. ઇન્ડિયન કોન્ટ્રેક્ટ એક્ટ ની સ્થિતિ મુજબ, જો ઓફરની માન્યતા અવધિ બંને પક્ષકારો દ્વારા પરસ્પર લંબાવવામાં ન આવે, તો ઓફર કરનાર ત્યારબાદના સ્વીકારને માન્ય રાખવાનો ઇનકાર કરવા માટે પોતાના કાનૂની અધિકારો હેઠળ છે. આમ, ટૂંકમાં, એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે જો પ્રતિવાદી નં. ૧ ખરેખર પોતાનો પાકો ઓર્ડર આપવા ઇચ્છતા હતા, તે પણ સુધારેલી ઓફરના આધારે, જે ઓ.એન.જી.સી. ની પહેલ પર હાથ ધરવામાં આવેલી વાટાઘાટો મુજબ વાદી દ્વારા સમયાંતરે કરવામાં આવી હતી, તો તે તારીખ ૩૦/૧૧/૧૯૯૦ ના રોજ અથવા તે પહેલાં સ્વીકારવો જોઈતો હતો. તારીખ ૩૦/૧૧/૧૯૯૦ પછી, કાયદાની નજરમાં સુધારેલી ઓફર અસ્તિત્વ ધરાવતી નથી (નોન-એસ્ટ છે) અને તેથી, આવી ઓફરના કોઈ સ્વીકારનો પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થતો નથી.

૬. ટૂંકમાં, વાદીનો કેસ એવો છે કે તેમણે પહેલાં એક ઓફર મૂકી હતી જે પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી ન હતી. ત્યારબાદ, વાદીએ સુધારેલી ઓફર મૂકી, જેનો અર્થ એ થયો કે તેમની અગાઉની ઓફર વાદી દ્વારા પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી અને પ્રતિવાદી નં. ૧ ને નવી ઓફર

કરવામાં આવી હતી. તે સુધારેલી ઓફર પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા ઓફરની માન્યતા અવધિના રોજ અથવા તે પહેલાં સ્વીકારવામાં આવી ન હતી, અને આમ, વાદીનો કેસ છે કે વાદી અને પ્રતિવાદી નં. ૧ વચ્ચે કોઈ કાયદેસરનો કરાર સંપન્ન થયો નથી. તેમ છતાં, પ્રતિવાદી નં. ૧ એ વાદીને એક પત્ર પાઠવ્યો જે તારીખ ૨૯/૧૨/૧૯૯૦ ના રોજ વાદીને મળ્યો હતો જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે જણાવાયું હતું કે વાદી દ્વારા પ્રતિવાદી નં. ૧ ની તરફેણમાં રજૂ કરાયેલ રૂ. ૯ લાખની બેંક ગેરંટી લાભાર્થીઓ એટલે કે પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા લાગુ (ઇન્વોક) કરવામાં આવી છે. તેથી, વાદીએ પ્રતિવાદીઓ વિરુદ્ધ ઉપરોક્ત સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૨/૧૯૯૧ દાખલ કરી અને વાદીની તરફેણમાં અને પ્રતિવાદી નં. ૧ ઓ.એન.જી.સી. સામે અમલ કરવા યોગ્ય રૂ. ૨ લાખના હુકમનામા માટે અરજ કરી. વાદીએ દાવાની તારીખથી વસૂલાત સુધી હુકમનામાની રકમ પર ૨૪% ના દરે વ્યાજ માટે પણ અરજ કરી. વાદીએ પ્રતિવાદી નં. ૧ ની તરફેણમાં પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૨૫/૯/૧૯૯૦ ની બેંક ગેરંટી લાગુ કરવા/વટાવવા સામે પ્રતિવાદી નં. ૧ ને રોકતા કાયમી મનાઈહુકમ માટે પણ અરજ કરી.

૭. ઓએનજીસીએ, લેખિત જવાબ દાખલ કરીને એવો બયાવ રજૂ કર્યો હતો કે ટેન્ડરના અનુસંધાનમાં, અથવા ટેન્ડરના જવાબમાં બીસીએલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી બિડ ઓએનજીસી દ્વારા સમયસર સ્વીકારવામાં આવી હતી, જે કોન્ટ્રેક્ટ એક્ટ ની જોગવાઈઓને ધ્યાને લેતાં, પક્ષકારો વચ્ચે

સંપન્ન થયેલ કરાર છે. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે એકવાર પક્ષકારો વચ્ચે કરાર સંપન્ન થઈ જાય, અને જો વાદી સદર કરારમાંથી ફરી જાય, તો તેઓ અર્નેસ્ટ મનીનું રિફંડ મેળવવા હકદાર નથી, જે બે ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ અને ઓએનજીસીને આપવામાં આવેલી બેંક ગેરંટીના રૂપમાં છે, અને તેથી, વાદીનો દાવો ટકવાપાત્ર નથી. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વાદી કરાર સંપન્ન થયા પછી પોતાની ઓફરમાં ફેરફાર કરી શકે છે, પરંતુ તે સંજોગોમાં અર્નેસ્ટ મનીના રિફંડની માંગણી કરી શકે નહીં. આર્બિટ્રેશન કલમને ધ્યાને લેતાં, એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી હતી કે સિવિલ કોર્ટને દાવો ચલાવવાની કોઈ હકુમત નથી, અને પરિણામે, દાવો રદ કરવાપાત્ર હતો. વધુમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે બેંક ગેરંટી વટાવવા અંગે કોઈ મનાઈહુકમ આપી શકાય નહીં, જ્યાં સુધી રેકર્ડ પર એવું સ્થાપિત ન થાય કે ગંભીર છેતરપિંડી આચરવામાં આવી છે.

૭.૧. મુખ્યત્વે ઉપરોક્ત રજૂઆતો પર, પ્રતિવાદી ઓએનજીસીએ દાવો રદ કરવા વિનંતી કરી.

૮. દાવાની પેન્ડન્સી દરમિયાન, વચગાળાની રાહત માંગતી આંક ૫ પરની અરજી વાદીની તરફેણમાં મંજૂર કરવામાં આવી હતી. આંક ૧૮ પરની બીજી એક અરજી, જેના દ્વારા ઓએનજીસીએ સિવિલ કોર્ટની હકુમત

નકારવા માટે આબિટ્રેશન કલમનો આશરો લીધો હતો, તે નામંજૂર કરવામાં આવી હતી.

૯. નારાજ થઈને, અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૫૪૬/૧૯૯૨ અને અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૫૬૬/૧૯૯૨ દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ કોર્ટની કો-ઓર્ડિનેટ બેંચે બંને અપીલ ફોમ ઓર્ડર રદ કરી હતી.

૧૦. ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે પરસ્પરની દલીલો પર મુદ્દાઓ ઘડ્યા હતા. દાવાના કોઈપણ પક્ષકારે મૌખિક પુરાવો રજૂ કરવાનું પસંદ કર્યું ન હતું, પરંતુ દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કર્યા હતા. આ દસ્તાવેજો મનાઈદુકમની અરજીનો નિર્ણય કરતી વખતે પણ રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા. આંક ૫ મનાઈદુકમની અરજી અને તેના જવાબ સાથે અગાઉ રેકર્ડ પર મૂકવામાં આવેલા દસ્તાવેજો પક્ષકારોની સર્વસંમતિથી સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા અને યોગ્ય રીતે આંક આપવામાં આવ્યા હતા.

૧૧. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી દલીલો સાથે રેકર્ડ પરના દસ્તાવેજી પુરાવાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી, એવું ઠરાવીને ઉપરોક્ત શરતોમાં દાવામાં દુકમનામું કર્યું કે સંપત્તિ થયેલા કરારની ગેરહાજરીમાં, ઓએનજીસી અર્નેસ્ટ મની ડિપોઝિટ જાળવી રાખવા અથવા બેંક ગેરંટી લાગુ કરવા માટે કાયદેસર રીતે બિનહકદાર હતી.

૧૨. નારાજ થઈને, ઓએનજીસીએ હાલની અપીલ દાખલ કરેલ છે.

૧૩. અપીલકર્તા-ઓએનજીસી તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી અજય મહેતાએ, નેશનલ હાઇવેઝ ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયા વિ. ગંગા એન્ટરપ્રાઇઝિસ [(૨૦૦૩) ૭ એસ.સી.સી. ૪૧૦] માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખીને એવી રજૂઆત કરી હતી કે જ્યારે ઇન્ડિયન કોન્ટ્રેક્ટ એક્ટ ની કલમ ૫ પક્ષકારને સ્વીકૃતિ પહેલાં પોતાની ઓફર પાછી ખેંચવાની પરવાનગી આપે છે, ત્યારે અર્નેસ્ટ મની ડિપોઝિટ અને સિક્યોરિટી ડિપોઝિટ આપમેળે ઓફર કરનારને પરત કરવી આવશ્યક છે તેવું માનવું કાયદેસર રીતે અસમર્થનીય છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ રજૂઆત કરી હતી કે વિવિધ સ્થળોએ ઓર્ડિનરી પોર્ટલેન્ડ સિમેન્ટ સપ્લાય કરવા માટે ઓએનજીસી દ્વારા મંગાવવામાં આવેલા ટેન્ડરના અનુસંધાનમાં બીસીએલ દ્વારા તારીખ ૦૮.૦૮.૧૯૯૦ ના પત્ર દ્વારા કેટલીક શરતોને આધીન પોતાની ઓફર રજૂ કરવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઓએનજીસીનો એવો અભિપ્રાય હોવાથી કે કેટલીક શરતો માટે સ્પષ્ટતા જરૂરી છે, તારીખ ૦૮.૦૮.૧૯૯૦ ની શરતી ઓફરની સ્પષ્ટતા કરવા માટે તારીખ ૧૫.૦૮.૧૯૯૦ ના રોજ બીસીએલને ટેલેક્સ સંદેશ જારી કરવામાં આવ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પોતાના તારીખ ૦૮.૦૮.૧૯૯૦ ના કવરિંગ લેટર સાથે, બીસીએલ દ્વારા અર્નેસ્ટ મની પેટે રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/- દરેકના બે ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ (કુલ રૂ. ૨,૦૦,૦૦૦/-) આપવામાં આવ્યા હતા, અને ત્યારબાદ તારીખ ૨૦.૦૮.૧૯૯૦ ના રોજ એવી જાણ કરવામાં આવી

હતી કે બાકીની અર્નેસ્ટ મની જરૂરિયાત પેટે દેના બેંક દ્વારા જારી કરાયેલ રૂ. ૯,૦૦,૦૦૦/- ની બેંક ગેરંટી પૂરી પાડવામાં આવી છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતા દ્વારા વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અર્નેસ્ટ મનીની ચુકવણી સાથે તારીખ ૧૫.૦૯.૧૯૯૦ ના ટેલેક્સ સંદેશ દ્વારા મોકલવામાં આવેલી શરતો સ્પષ્ટ કરવાના જવાબમાં બીસીએલ પાસેથી ઓએનજીસીને તારીખ ૨૦.૦૯.૧૯૯૦ નો જવાબ મળતાં, પક્ષકારો વચ્ચે કરાર સંપન્ન થયો હતો. જો કે, તારીખ ૦૮.૦૮.૧૯૯૦ ની ટેન્ડર બિડમાંથી ફરી જઈને, બીસીએલ દ્વારા ઓએનજીસીને માત્ર વાટાઘાટોમાં પ્રવેશવા માટે જ દબાણ કરવામાં આવ્યું ન હતું, પરંતુ ઓર્ડિનરી પોર્ટલેન્ડ સિમેન્ટના સપ્લાયના દરોમાં પણ વધારો કરવામાં આવ્યો હતો, અને ત્યારબાદ સદ્ભાવનાના ભાગરૂપે બિડના દરે માત્ર રૂ. ૫૦૦ મેટ્રિક ટન સિમેન્ટ સપ્લાય કરવામાં આવશે તેવી છૂટછાટ આપવામાં આવી હતી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે બિડની માન્યતા તારીખ ૩૦.૧૧.૧૯૯૦ સુધી લંબાવવામાં આવી હોવા છતાં, બીસીએલ તારીખ ૧૯.૧૧.૧૯૯૦ ના સપ્લાય ઓર્ડરનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી, જેનાથી સંપન્ન કરારની શરતોનો ભંગ થયો હતો. આ હકીકતોને ધ્યાને લેતાં, ઓએનજીસી અર્નેસ્ટ / સિક્યોરિટી મની ડિપોઝિટ જમ કરવામાં તેમજ અર્નેસ્ટ / સિક્યોરિટી ડિપોઝિટ પેટે આપવામાં આવેલી બેંક ગેરંટી વટાવવામાં સંપૂર્ણપણે વાજબી હતી અને તેથી, અર્નેસ્ટ / સિક્યોરિટી મની પરત મેળવવા અને બેંક ગેરંટી લાગુ કરવા સામે મનાઈદુકમની

માંગણી કરતો વાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલો દાવો કાયદેસર રીતે ટકવાપાત્ર ન હતો, તેમ છતાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે દાવામાં હુકમનામું કરીને કાયદાની ગંભીર ભૂલ કરી છે.

૧૩.૧. વિદ્વાન વકીલ શ્રી અજય મહેતાએ વધુમાં એવી રજૂઆત કરી હતી કે પક્ષકારો વચ્ચે કોઈ સંપન્ન કરાર અસ્તિત્વમાં ન હતો તેવું વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટનું તારણ વિકૃત છે, રેકર્ડ પરના પુરાવાથી વિપરીત છે, અને તેથી, આ કોર્ટે સદર તારણમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જરૂરી છે.

૧૩.૨. છેલ્લે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી અજય મહેતાએ રજૂઆત કરી હતી કે વાદી- બીસીએલ, પક્ષકારો વચ્ચેના સંપન્ન કરારની શરતોનો ભંગ કરનાર હોવાથી, અર્નેસ્ટ મની ડિપોઝિટ પરત મેળવવા અથવા અર્નેસ્ટ મની જરૂરિયાત પેટે આપવામાં આવેલી બેંક ગેરંટી લાગુ કરવા સામે ઓએનજીસીને રોકતો મનાઈહુકમ મેળવવા માટે પોતાના જ ખોટા કૃત્યનો લાભ લેવાની પરવાનગી આપી શકાય નહીં.

૧૩.૩. ઉપરોક્ત રજૂઆત કરીને, વિદ્વાન વકીલ શ્રી અજય મહેતાએ આ અપીલ મંજૂર કરવા અને વાદગ્રસ્ત ચુકાદાને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા અને વધુમાં દાવો રદ કરવા માટે રજૂઆત કરી હતી.

૧૪. તેની સામે , સામાવાળા-બીસીએલ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી જીગર ગઢવીએ, [*પાડિયા ટિમ્બર કંપની પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિ. બોર્ડ ઓફ ટ્રસ્ટીઝ ઓફ વિશાખાપટ્ટનમ પોર્ટ ટ્રસ્ટ [(૨૦૨૧) ૩ એસ.સી.સી. ૨૪]*

માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખીને એવી રજૂઆત કરી હતી કે કરાર કાયદાનો આ એક મુખ્ય સિદ્ધાંત છે કે ઓફરનો સ્વીકાર સંપૂર્ણ અને બિનશરતી હોવો જોઈએ. વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે જ્યારે પણ સ્વીકારનાર વ્યક્તિ ઓફર સ્વીકારતી વખતે નવી શરત મૂકે છે, ત્યારે મૂળ પ્રસ્તાવ મૂકનાર તે શરત સ્વીકારે નહીં ત્યાં સુધી કોઈ કરાર સંપન્ન થતો નથી, કારણ કે ફેરફાર સાથેનો સ્વીકાર કાયદાની નજરમાં કોઈ સ્વીકાર નથી. રેકર્ડ પરના દસ્તાવેજ પુરાવાઓ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરતાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી ગઢવીએ રજૂઆત કરી હતી કે ઓએનજીસીએ કોઈપણ તબક્કે બીસીએલ દ્વારા રજૂ કરાયેલી ઓફરનો સંપૂર્ણ સ્વીકાર કરતો લેટર ઓફ એક્સેપ્ટેન્સ (એલઓએ) જારી કર્યો ન હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે તારીખ ૦૮.૦૮.૧૯૯૦ ના રોજ બીસીએલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી ઓફર એ ત્રણ મહિનાની માન્યતા અવધિ સાથે ટેન્ડરની શરતોનો ભાગ ન હોય તેવી ચોક્કસ શરતો નિર્ધારિત કરતી શરતી ઓફર હતી અને આમ બીસીએલ દ્વારા આપવામાં આવેલી ઓફર એ ટેન્ડર શરતો સાથે સુસંગત સંપૂર્ણ બિડ ન હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ શરતી ઓફર સ્વીકારવાને બદલે, ઓએનજીસીએ તારીખ ૧૫.૦૯.૧૯૯૦ ના રોજ સ્પષ્ટતા માટે વિનંતી જારી કરી હતી. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ગઢવીએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે જ્યારે પત્રવ્યવહાર દ્વારા કરાર સંપન્ન થઈ શકે છે, ત્યારે અસંદિગ્ધ ઓફર અને સંપૂર્ણ સ્વીકાર હોવો આવશ્યક છે; સંપૂર્ણ સ્વીકાર વિનાની

શરતી ઓફર સંપન્ન કરારને જન્મ આપી શકતી નથી. તેઓ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે જોકે ટેન્ડર નોટિસ વાટાઘાટોની પરવાનગી આપતી ન હતી, તેમ છતાં ઓએનજીસીના અધિકારીઓએ બીસીએલના અધિકારીઓ સાથે વાટાઘાટો કરી હતી જે અન્ય એક પાસું છે જે દર્શાવે છે કે કરાર ક્યારેય સંપન્ન થયો ન હતો. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ગઢવીએ દલીલ કરી હતી કે ઓએનજીસી તરફથી કોઈ પૂર્વ માંગણી વિના મૂળ બિડ દરે ૨,૫૦૦ મેટ્રિક ટન સિમેન્ટ સપ્લાય કરવાની બીસીએલની સ્પૅસિફિક ઓફર થી કોઈ કરાર સંપન્ન થયો ન હતો. વ્યાપારી સંબંધો જાળવી રાખવા માટે તે બીસીએલ તરફથી માત્ર એક સદ્ભાવનાનું પગલું હતું અને તે એક અલગ, અસ્વીકૃત ઓફર હતી. તેઓ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે જોકે પાછળથી ઓએનજીસી પોતાની બિડ ઓફર તારીખ ૩૦.૧૧.૧૯૯૦ સુધી ચાલુ રાખવા સંમત થઈ હતી, તેમ છતાં તારીખ ૩૦.૧૧.૧૯૯૦ સુધી બીસીએલ દ્વારા કોઈ માંગણી મેળવવામાં આવી ન હતી, જે આપોઆપ બિડ ઓફર રદ કરે છે.

૧૪.૧. વિદ્વાન વકીલ શ્રી જીગર ગઢવીએ, અર્નેસ્ટ મનીની ચુકવણીનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી એવી રજૂઆત કરી હતી કે ટેન્ડર શરતો હેઠળ માન્ય ટેન્ડર બિડ સબમિટ કરવા માટે તે ફરજિયાત શરત હતી. તેથી, જ્યાં સુધી અર્નેસ્ટ મની ચૂકવવામાં ન આવે ત્યાં સુધી ઓએનજીસી દ્વારા કોઈ બિડ ઓફર સ્વીકારવામાં આવી ન હોત. આમ, તેઓ રજૂઆત કરે છે કે માત્ર અર્નેસ્ટ મની જમા કરાવવાથી એવું સાબિત થતું નથી કે બીસીએલ

બંધનકર્તા કરારમાં પ્રવેશી હતી અથવા સંપન્ન કરાર અસ્તિત્વમાં આવ્યો હતો.

૧૪.૨. છેલ્લે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી જીગર ગઢવીએ રજૂઆત કરી હતી કે, હાલના કેસમાં, ઓએનજીસીએ ઓર્ડિનરી પોર્ટલેન્ડ સિમેન્ટના સપ્લાય માટે ન તો લેટર ઓફ એક્સેપ્ટન્સ (એલઓએ) જારી કર્યો હતો કે ન તો બીસીએલ સાથે ઓપચારિક કરાર કર્યો હતો. આ સંજોગોમાં, જ્યાં કરાર અસંપન્ન રહ્યો હતો, ઓએનજીસી પાસે અર્નેસ્ટ મની ડિપોઝિટ જાળવી રાખવાનો અથવા બેંક ગેરંટી લાગુ કરવાનો કોઈ કાનૂની અધિકાર ન હતો.

૧૪.૩. ઉપરોક્ત રજૂઆત કરીને, વિદ્વાન વકીલ શ્રી જીગર ગઢવીએ અપીલ રદ કરવા અને વાદગ્રસ્ત ચુકાદાને બહાલી આપવા માટે રજૂઆત કરી હતી.

૧૫. મેં બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોને વિગતવાર સાંભળ્યા છે, વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમનામા તેમજ કેસના રેકર્ડ અને કાર્યવાહીનું પણ યોગ્ય મૂલ્યાંકન કર્યું છે.

૧૫.૧. અપીલમાં વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતો મુદ્દો એ છે કે શું ઓએનજીસી બીસીએલ સાથે સંપન્ન થયેલ કરાર સ્થાપિત કરે છે, જે ઓએનજીસીને સિક્યોરિટી ડિપોઝિટ / અર્નેસ્ટ મની જમ કરવાની અને બેંક ગેરંટી લાગુ કરવાની પરવાનગી આપે છે? શું વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે બીસીએલની તરફેણમાં દાવામાં હુકમનામું કરવામાં ભૂલ કરી છે? શો હુકમ?

૧૬. શરૂઆતમાં જ, એ નોંધવું સુસંગત છે કે આ બાબતમાં વાદી કે પ્રતિવાદીઓ પૈકી કોઈએ પણ મૌખિક પુરાવો રજૂ કર્યો ન હતો. પોર્ટલેન્ડ સિમેન્ટના સપ્લાય માટે જારી કરાયેલા ટેન્ડર સંબંધે પક્ષકારો વચ્ચેનો પત્રવ્યવહાર રેકર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યો છે. બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોએ આ દસ્તાવેજોને પુરાવામાં સ્વીકાર્યા હતા, અને તે મુજબ તેમને આંક આપવામાં આવ્યા હતા. નોંધપાત્ર રીતે, વાદી-બીસીએલની તરફેણમાં મંજૂર કરવામાં આવેલી વચગાળાના મનાઈદુકમની અરજી (આંક ૫) નો નિર્ણય કરતી વખતે આ જ દસ્તાવેજો વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ હતા અને ત્યારબાદ અપીલ ફોમ ઓર્ડરમાં આ કોર્ટ દ્વારા તેની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે પક્ષકારો વચ્ચે કોઈ સંપત્તિ કરાર અસ્તિત્વમાં ન હતો [*ઓર્ડલ એન્ડ નેચરલ ગેસ કમિશન વિ. બાલારામ સિમેન્ટ્સ લિમિટેડ અને અન્ય, (૨૦૦૧) ૨ જી.એલ.એચ. ૭૫૮*]. સામાન્ય રીતે, વચગાળાના તબક્કે નોંધાયેલા તારણો દાવાના અંતિમ નિર્ણય પર અસર કરતા નથી, કારણ કે અંતિમ ચુકાદો ટ્રાયલ વખતે રજૂ કરાયેલા પુરાવાના સ્વતંત્ર વિશ્લેષણ પર નક્કી કરવામાં આવે છે. જો કે, હાથ પરના કેસમાં, મનાઈદુકમની અરજી અને અપીલ ફોમ ઓર્ડર બંનેનો નિર્ણય એ જ દસ્તાવેજો પુરાવાના આધારે લેવામાં આવ્યો હતો જે ટ્રાયલ દરમિયાન રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા, સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા અને આંક આપવામાં આવ્યા હતા.

૧૭. આમ, અપીલ ફોમ ઓર્ડરમાં થયેલા તારણની અસર રહે છે. ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં અપીલ ફોમ ઓર્ડર રદ કરતી વખતે, આ કોર્ટની કોઓર્ડિનેટ બેંચે ઠરાવ્યું હતું કે રેકર્ડ પરનો પત્રવ્યવહાર સંપન્ન થયેલ કરાર સૂચવતો નથી અને સાબિત કરતો નથી તેમજ બેંક ગેરંટી દ્વારા અર્નેસ્ટ મની માટે સિક્યોરિટી આપવી એ પક્ષકારો વચ્ચેના સંપન્ન કરાર પર નિર્ભર છે અને તેથી, જ્યારે સંપન્ન કરારની ગેરહાજરી હોય, ત્યારે પ્રતિવાદી ઓએનજીસીને અર્નેસ્ટ મની જાળવી રાખવાનો તેમજ બેંક ગેરંટીનો અમલ કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી.

૧૮. ઓએનજીસી તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી અજય મહેતા, રેકર્ડ પર એવો કોઈ અન્ય પુરાવો દર્શાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા જે અન્ય તારણ તરફ દોરી શકે.

૧૯. ગમે તે હોય, સદર કોડની કલમ ૯૬ હેઠળ ફર્સ્ટ અપીલના વ્યાપને ધ્યાનમાં રાખીને, રેકર્ડ પરના પુરાવાનું પુનઃ વિશ્લેષણ કરીએ. પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદને સમજવા અને કરાર સંપન્ન થયો હતો કે કેમ અથવા ઓફર કરનાર બીસીએલ દ્વારા કરવામાં આવેલી ઓફર સંપન્ન કરારના અનુમાન તરફ દોરી જાય તે રીતે સ્વીકારવામાં આવી હતી કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે, પક્ષકારો વચ્ચેના પત્રવ્યવહારનો સારાંશ નીચે મુજબ છે:

“(૧) તારીખ ૧૬.૦૭.૧૯૯૦ – પ્રતિવાદી નં. ૧ એ તારીખ

૧૬/૭/૧૯૯૦

ની

નોટિસ

નં.

બીડીએ/ટીબીજી/એસપી/આરસી/બીએન/૦૮(૦૨)/૮૯-૯૦

જ્ઞારા ટેન્ડરો મંગાવ્યા હતા જેનો સંદર્ભ તારીખ ૮/૮/૧૯૯૦ ના પત્રના વિષયમાં આપવામાં આવ્યો છે.

(૨) તારીખ ૦૮.૦૮.૧૯૯૦ - વાદીએ પોતાનું ટેન્ડર ભર્યું અને તારીખ ૮/૮/૯૦ ના કવરિંગ લેટર હેઠળ તે ટેન્ડર પ્રતિવાદી નં. ૧ ને રજૂ કર્યું.

(૩) તારીખ ૦૮.૦૮.૧૯૯૦ - તે આમંત્રણ મુજબ, ટેન્ડર સબમિટ કરવાની છેલ્લી તારીખ એટલે કે ૮/૮/૯૦ નક્કી કરવામાં આવી હતી.

(૪) તારીખ ૦૮.૦૮.૧૯૯૦ - તારીખ ૮/૮/૯૦ ના પત્રમાં, વાદીએ "માન્યતા" ના શીર્ષક હેઠળ જણાવ્યું હતું કે ઓફર તેની તારીખ એટલે કે ૮/૮/૯૦ થી ૯૦ દિવસના સમયગાળા માટે માન્ય રહેશે, અને તેથી, વાદીના જણાવ્યા મુજબ, માન્યતા અવધિ ૭/૧૧/૯૦ ના રોજ સમાપ્ત થવાની હતી.

(૫) તારીખ ૦૮.૦૮.૧૯૯૦ - પ્રતિવાદી નં. ૧ જ્ઞારા તારીખ ૮/૮/૯૦ ના રોજ ટેન્ડર ખોલવામાં આવ્યું હતું. ટેન્ડર સાથે, વાદીએ અર્નેસ્ટ મની પેટે રૂ. ૧ લાખના બે ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ મોકલ્યા હતા. પ્રતિવાદી નં. ૧ એ વાદી જ્ઞારા અર્નેસ્ટ મની પેટે મોકલવામાં આવેલા રૂ. ૧ લાખના બે ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ સ્વીકાર્યા હતા.

(૬) તારીખ ૧૫.૦૯.૧૯૯૦ – તારીખ ૮/૮/૯૦ ના ક્વરિંગ લેટરના જવાબમાં, પ્રથમ વખત, પ્રતિવાદી નં. ૧ એ વાદીને ટેલેક્સ સંદેશ મોકલ્યો અને વાદીને લાગુ પડતી એક્સાઈઝ ડ્યુટી, સેલ્સ ટેક્સ વગેરે સંબંધિત સ્પષ્ટતાઓ સબમિટ કરવા વિનંતી કરી. તે ટેલેક્સ સંદેશ ૧૫/૯/૯૦ ના રોજ જારી કરવામાં આવ્યો હોવાનું જણાય છે અને આ ટેલેક્સ સંદેશ દ્વારા, પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા વાદી પાસેથી મોડામાં મોડા ૨૨/૯/૯૦ સુધીમાં જવાબની અપેક્ષા રાખવામાં આવી હતી. તે ટેલેક્સ સંદેશ દ્વારા, પ્રતિવાદી નં. ૧ એ વાદીને રૂ. ૯ લાખની અર્નેસ્ટ મનીની બાકી રકમ મોકલવા પણ જણાવ્યું હતું.

(૭) તારીખ ૨૦.૦૯.૧૯૯૦ – વાદીએ તારીખ ૧૫/૯/૯૦ ના ટેલેક્સ સંદેશના જવાબમાં તારીખ ૨૦/૯/૯૦ નો પત્ર લખ્યો હતો. તારીખ ૨૦/૯/૯૦ ના આ પત્રમાં, વાદીએ સિક્યોરિટી ડિપોઝિટ અને આર્બિટ્રેશન તેમજ ન્યાયક્ષેત્ર સંબંધિત કલમો માટે તેમની સ્વીકૃતિની પુષ્ટિ કરી હતી. વાદીએ પ્રતિવાદી નં. ૧ ને જાણ કરી હતી કે તેઓ બેંક ગેરંટી દ્વારા રૂ. ૯ લાખની બાકી રકમ માટે અર્નેસ્ટ મની ડિપોઝિટ સબમિટ કરવાની વ્યવસ્થા કરી રહ્યા છે. તારીખ ૨૦/૯/૯૦ ના આ પત્રના અંતે, વાદી દ્વારા પ્રતિવાદી નં. ૧ પાસેથી એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવી હતી કે પ્રતિવાદી નં. ૧ એ વહેલી તકે મૂલ્યવાન ઓર્ડર આપવો જોઈએ.

(૮) તારીખ ૨૫.૦૯.૧૯૯૦ – વાદીએ, તેના તારીખ ૨૫/૯/૯૦ ના કવરિંગ લેટર હેઠળ પ્રતિવાદી નં. ૧ ની તરફેણમાં પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા જારી કરાયેલ બેંક ગેરંટી મોકલી હતી.

(૯) તારીખ ૨૩.૧૦.૧૯૯૦ – બંને પક્ષકારો વચ્ચેના પત્રવ્યવહાર પરથી, એવું જણાય છે કે તારીખ ૨૩/૧૦/૧૯૯૦ ના રોજ પ્રતિવાદી નં. ૧ ના જનરલ મેનેજર (ટેક.) ની કચેરીમાં, વાદી અને પ્રતિવાદી નં. ૧ વચ્ચે કેટલીક વાટાઘાટો થઈ હતી. તારીખ ૨૩/૧૦/૯૦ ના રોજ યોજાયેલી તે બેઠકમાં શું વાટાઘાટો થઈ હતી અને શું આખરી પરિણામ આવ્યું હતું તે દર્શાવવા માટે કોઈ દસ્તાવેજી પુરાવો નથી.

(૧૦) તારીખ ૨૭.૧૦.૧૯૯૦ – વાદીએ તારીખ ૨૭/૧૦/૯૦ ના રોજ પ્રતિવાદી નં. ૧ ને પત્ર લખ્યો અને દરો ઘટાડવાનો ઇનકાર કર્યો. તે જ સમયે, વાદીએ પ્રતિવાદી નં. ૧ પાસેથી વહેલી ચુકવણી મેળવવા માટે પ્રતિવાદી નં. ૧ ને કેટલાક પ્રોત્સાહનો આપ્યા અને તારીખ ૨૭/૧૦/૯૦ ના આ પત્ર દ્વારા, વાદીએ માન્યતા અવધિ ૭/૧૧/૯૦ થી ૩૦/૧૧/૯૦ સુધી લંબાવી. વાદીના જણાવ્યા મુજબ, તેમની ઓફિસ ૩૦/૧૧/૯૦ સુધીના સમયગાળા માટે પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા સ્વીકારવા માટે અસરકારક અને કાર્યરત હતી.

(૧૧) તારીખ ૧૬.૧૧.૧૯૯૦ - વાદીના કેસ મુજબ, તારીખ ૧૬/૧૧/૯૦ ની આસપાસ ગુજરાત સરકારની નીતિ/નિર્ણયના કારણે વીજળી ડ્યુટી અને ચાર્જસના દરોમાં તીવ્ર વધારો થયો હતો.

(૧૨) તારીખ ૨૦.૧૧.૧૯૯૦ - તેથી, વાદીએ તારીખ ૨૦/૧૧/૯૦ ના રોજ પ્રતિવાદી નં. ૧ ને પત્ર લખ્યો અને તેમની ઓફરના દરોમાં વધારો કરીને પોતાની ઓફરમાં ફેરફાર કર્યો.

(૧૩) તારીખ ૨૧.૧૧.૧૯૯૦ - તારીખ ૨૧/૧૧/૯૦ ના બીજા દિવસે, વાદીએ પ્રતિવાદી નં. ૧ ને બીજો પત્ર લખ્યો અને રેકર્ડ પરથી જણાય છે કે બંને પત્રો રૂબરૂ આપવામાં આવ્યા હતા અને વાદી તથા પ્રતિવાદી નં. ૧ વચ્ચે વિગતવાર ચર્ચા થઈ હતી. આ પત્રમાં, વાદી સદ્ભાવનાના ભાગરૂપે જૂના ભાવે ૨૫૦૦ મેટ્રિક ટન સિમેન્ટનો નાનો જથ્થો સપ્લાય કરવા સંમત થયા હતા, જોકે વાદીને નુકસાન થવાનું હતું. પત્રવ્યવહાર પરથી, એવું જણાય છે કે પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા વાદી સાથે વાટાઘાટો હાથ ધરવામાં આવી હતી અને પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા વાદીને કહેવામાં આવ્યું હતું કે જો વાદી જૂના ભાવે આંશિક જથ્થો સપ્લાય કરવા સંમત થાય, તો પ્રતિવાદી નં. ૧ દરોના સુધારા પર વિચાર કરશે.

(૧૪) તારીખ ૨૪.૧૧.૧૯૯૦ - તારીખ ૨૦/૧૧/૯૦ અને ૨૧/૧૧/૯૦ પછી, પ્રતિવાદી નં. ૧ એ તારીખ ૨૪/૧૧/૯૦ ના રોજ

વાદીને ટેલેક્સ સંદેશ મોકલ્યો અને જૂના દરે વાદી દ્વારા કરવામાં આવેલી તેમની ઓફર સ્વીકારી લીધી.

(૧૫) તારીખ ૦૩.૧૨.૧૯૯૦ – પ્રતિવાદી નં. ૧ એ વાદીનો તારીખ ૨૨/૧૧/૯૦ નો પત્ર મળ્યા પછી પાર્ટ સપ્લાય ઓર્ડર આપ્યો અને તે ઓર્ડર ૩૦૦૦ મેટ્રિક ટન માટે આપવામાં આવ્યો હતો. તે ઓર્ડર તારીખ ૧૯/૧૧/૯૦ ના રોજ આપવામાં આવ્યો હતો. પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા આ ઓર્ડર આપીને, વાદીના તારીખ ૮/૮/૯૦ ના કવરિંગ લેટરમાં જણાવેલ દરોની મૂળ ઓફર સ્વીકારવામાં આવી ન હતી. વાદીએ તારીખ ૩/૧૨/૯૦ નો એક ટેલેક્સ સંદેશ મોકલ્યો.

(૧૬) તારીખ ૦૩.૧૨.૧૯૯૦ – વાદીના ટેલેક્સ સંદેશના જવાબમાં, વાદીને પ્રતિવાદી નં. ૧ તરફથી એક ટેલેક્સ સંદેશ મળ્યો જેમાં જણાવાયું હતું કે પ્રતિવાદી નં. ૧ ઓફર સ્વીકારી રહ્યા છે. પ્રતિવાદી નં. ૧ નો એવો કેસ છે કે આ ટેલેક્સ સંદેશ દ્વારા કરાર સંપન્ન થયો છે.

(૧૭) તારીખ ૦૩.૧૨.૧૯૯૦ – વાદીએ જવાબ આપ્યો કે વાદીની ઓફર, જૂના દરે મૂળ ઓફર તો દૂર રહી, તેના સ્વીકારનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી.

(૧૮) તારીખ ૦૭.૧૨.૧૯૯૦ – વાદીએ તારીખ ૭/૧૨/૯૦ ના રોજ પ્રતિવાદી નં. ૧ ને એક પત્ર લખ્યો હતો.

(૨૦) તારીખ ૨૯.૧૦.૧૯૯૦ – વાદીને પ્રતિવાદી નં. ૨ એટલે કે બેંક તરફથી તારીખ ૨૯/૧૨/૯૦ નો પત્ર મળ્યો જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે જણાવાયું હતું કે તારીખ ૨૯/૧૨/૯૦ ના રોજ, બેંકને પ્રતિવાદી નં. ૧ તરફથી એક પત્ર મળ્યો હતો અને તે પત્ર દ્વારા, પ્રતિવાદી નં. ૧ એ બેંક ગેરંટી લાગુ કરી છે. તારીખ ૨૯/૧૨/૯૦ ના રોજ, બેંકે બેંક ગેરંટી લાગુ કરી ન હતી પરંતુ વાદી પાસેથી પૂછપરછ કરી હતી કે પ્રતિવાદી નં. ૧ સાથેના કરાર મુજબ પ્રતિવાદી નં. ૧ ની જરૂરિયાતો પૂરી ન કરવા માટેના કારણો શું હતા અને તે કારણો માટેનો જવાબ ચાર દિવસમાં મોકલવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી, અને તેથી, તારીખ ૨૯/૧૨/૯૦ ના રોજ, પ્રતિવાદી નં. ૨ એ પ્રતિવાદી નં. ૧ ને બેંક ગેરંટી વટાવવાની મંજૂરી આપી ન હતી પરંતુ પ્રતિવાદી નં. ૧ ની વિનંતી તારીખ ૨/૧/૧૯૯૧ સુધીના સમયગાળા માટે મુલતવી રાખવામાં આવી હતી.

(૨૧) તારીખ ૦૨.૦૧.૧૯૯૧ – પ્રતિવાદી નં. ૨/બેંકના ઉપરોક્ત તારીખ ૨૯/૧૨/૯૦ ના પત્રના જવાબમાં, વાદીએ પ્રતિવાદી નં. ૨ ને તારીખ ૨/૧/૯૧ નો એક પત્ર પાઠવ્યો હતો. વાદીએ બેંકને વિનંતી કરી હતી કે પ્રતિવાદી નં. ૧ ને બેંક ગેરંટી પેટે કોઈપણ ચુકવણી ન કરવી જેથી ઓ.એન.જી.સી. સાથે આ બાબતે ચર્ચા કરી શકાય.

(૨૨) તારીખ ૦૫.૦૧.૧૯૯૧ – તારીખ ૫/૧/૯૧ ના રોજ, વાદીએ ઉપરોક્ત દાવો દાખલ કર્યો અને પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા આપવામાં આવેલી

બેંક ગેરંટી વટાવતા પ્રતિવાદી નં. ૧ ને રોકતો વચગાળાનો મનાઈહુકમ માંગ્યો.”

૨૦. કોન્ટ્રેક્ટ એક્ટ ની કલમ ૩ દરખાસ્તની જાણ, સ્વીકૃતિ અને રદ્દીકરણ સાથે સંબંધિત છે. કલમ ૩ દ્વારા, દરખાસ્તોની જાણ, દરખાસ્તની સ્વીકૃતિ, અને અનુક્રમે દરખાસ્ત અને સ્વીકૃતિનું રદ્દીકરણ એ દરખાસ્ત કરનાર, સ્વીકારનાર અથવા રદ કરનાર પક્ષકારના કૃત્ય અથવા ચૂક દ્વારા કરવામાં આવેલ માનવામાં આવે છે, જેના દ્વારા તેઓ આવી દરખાસ્ત, સ્વીકૃતિ અથવા રદ્દીકરણની જાણ કરવાનો ઇરાદો ધરાવે છે, અથવા જે તેની જાણ કરવાની અસર ધરાવે છે.

૨૧. કોન્ટ્રેક્ટ એક્ટ ની કલમ ૪ જણાવે છે કે "દરખાસ્તની જાણ ત્યારે પૂર્ણ થાય છે જ્યારે તે જે વ્યક્તિને કરવામાં આવી હોય તેના ધ્યાનમાં આવે છે. સ્વીકૃતિની જાણ દરખાસ્ત કરનાર વિરુદ્ધ ત્યારે પૂર્ણ થાય છે જ્યારે તે તેના તરફ મોકલવાના પ્રવાહમાં એવી રીતે મૂકવામાં આવે કે જેથી તે સ્વીકારનારની સત્તા બહાર થઈ જાય; સ્વીકારનાર વિરુદ્ધ, જ્યારે તે દરખાસ્ત કરનારના ધ્યાનમાં આવે છે. રદ્દીકરણની જાણ તે કરનાર વ્યક્તિ વિરુદ્ધ ત્યારે પૂર્ણ થાય છે, જ્યારે તે જે વ્યક્તિને કરવામાં આવી હોય તેને મોકલવાના પ્રવાહમાં એવી રીતે મૂકવામાં આવે કે જેથી તે કરનાર વ્યક્તિની સત્તા બહાર થઈ જાય; જે વ્યક્તિને તે કરવામાં આવી હોય તેની વિરુદ્ધ, જ્યારે તે તેના ધ્યાનમાં આવે છે."

૨૨. ભગવાનદાસ ગોવર્ધનદાસ કેડિયા વિ. ગિરધારીલાલ પરષોત્તમદાસ એન્ડ કંપની અને અન્ય [એ.આઇ.આર. ૧૯૬૬ સુપ્રીમ કોર્ટ ૫૪૩] ના કેસમાં ફરરા ૧૦ માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું :-

“૧૦. ઓફરની સ્વીકૃતિ અને સ્વીકૃતિની જાણ બંને તેથી બંધનકર્તા કરારમાં પરિણમવા માટે જરૂરી છે. પરસ્પર વચનો ધરાવતા કરારના કિસ્સામાં, ઓફર કરનારને એવી જાણ મળવી આવશ્યક છે કે ઓફર સ્વીકારનારે તેની ઓફર સ્વીકારી લીધી છે અને તેનું વચન પાળવાની તેની ઇચ્છા દર્શાવી છે. જ્યારે પક્ષકારો એકબીજાની રૂબરૂ હાજર હોય, ત્યારે જાણ કરવાની પદ્ધતિ ઓફરના સ્વરૂપ અને જે સંજોગોમાં તે કરવામાં આવી છે તેના પર નિર્ભર રહેશે. જ્યારે ઓફર મૌખિક રીતે કરવામાં આવે છે, ત્યારે સ્વીકૃતિ મૌખિક જવાબ દ્વારા કરવામાં આવે તેવી અપેક્ષા રાખી શકાય છે, પરંતુ માથું હલાવવું (નોડ) અથવા અન્ય કૃત્ય પણ જે શંકા વિના સ્વીકૃતિની જાણ કરે છે તે પૂરતું હોઈ શકે છે. જો ઓફર કરનારને આવી કોઈ જાણ ન મળે, ભલે ઓફર સ્વીકારનારે ઓફર સ્વીકારવાનો સંકલ્પ કર્યો હોય, તો પણ કરાર પરિણમી શકતો નથી. પરંતુ આ નિયમ પર સુવિધાના આધારે એક અપવાદ જોડવામાં આવ્યો છે જે સમર્થનમાં તર્ક કે સિદ્ધાંતની યોગ્યતા ધરાવતો નથી, પરંતુ ન્યાયિક નિર્ણયો દ્વારા લાંબા સમયથી સ્વીકૃતિ ધરાવે છે. જો પક્ષકારો એકબીજાની રૂબરૂ હાજર ન હોય, અને ઓફર કરનારે સ્વીકૃતિની જાણ કરવાની પદ્ધતિ નિર્ધારિત કરી ન હોય, તો ટપાલ દ્વારા મોકલાયેલા પત્રો દ્વારા કરાર કરવામાં આવે

ત્યારે, ઓફર સ્વીકારનાર દ્વારા ઓફરની સ્વીકૃતિની જાણ કરવાનો આગ્રહ અસુવિધાજનક જણાશે. એડમ્સ વિ. લિન્ડસેલ(૧) માં ઇંગ્લેન્ડની કિંગ્સ બેંચ કોર્ટ દ્વારા ૧૮૧૮ જેટલા પ્રારંભિક સમયમાં એવો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે કરાર ટ્રાન્સમિશનમાં મૂકતાં જ પૂર્ણ થયો હતો. એડમ્સના કેસ(૧) માં પ્રતિવાદીઓએ વાદીને ઊનની ચોક્કસ માત્રા વેચવાની ઓફર કરતો પત્ર લખ્યો હતો અને ટપાલ દ્વારા જવાબ માંગ્યો હતો. વાદીએ ઓફર સ્વીકારી લીધી અને સ્વીકૃતિનો પત્ર ટપાલમાં નાખ્યો, જે પ્રતિવાદીઓએ ઓફર કર્યાના લગભગ એક અઠવાડિયા પછી પહોંચાડવામાં આવ્યો હતો. જો કે, પ્રતિવાદીઓએ સ્વીકૃતિનો પત્ર ટપાલમાં નાખ્યા પછી પરંતુ પ્રતિવાદીઓને તે મળ્યો તે પહેલાં ત્રાહિત પક્ષકારને માલ વેચી દીધો હતો. પ્રતિવાદીઓને નુકસાની માટે જવાબદાર ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. તે કેસમાં અદાલતે એવું અવલોકન કર્યું હોવાનું નોંધાયું છે કે "જો પ્રતિવાદીઓ વાદીઓ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવેલી તેમની ઓફરથી જવાબ ન મળે ત્યાં સુધી બંધાયેલા ન હોય, તો વાદીઓ જ્યાં સુધી પ્રતિવાદીઓને તેમનો જવાબ મળ્યો હોવાની અને તેને સંમતિ આપી હોવાની સૂચના ન મળે ત્યાં સુધી બંધાયેલા ન હોવા જોઈએ. અને તેથી તે અનંતકાળ સુધી ચાલુ રહી શકે છે. એડમ્સના કેસ(૧) ના નિયમને ડનલોપ એન્ડ અધર્સ વિ. વિન્સેન્ટ હિગિન્સ એન્ડ અધર્સ(૧) માં હાઉસ ઓફ લોર્ડ્સ દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો. આ નિયમ વાણિજ્યિક સુવિધા પર આધારિત હતો, અથવા જેને ચેશાયર

"અનુભવજન્ય આધારો" કહે છે. તે સર્વસંમતિના ખ્યાલમાં મોટો પ્રવેશ કરે છે, "વિચારોનું મિલન" જે કરારની રચનાનો આધાર છે. જો કે, અપવાદ કડક સિદ્ધાંતમાં વાજબી છે કે કેમ અને સિદ્ધાંતમાં સ્વીકાર્ય છે કે કેમ તે અંગે શૈક્ષણિક ચર્ચામાં પ્રવેશવું નિરર્થક રહેશે. યુનાઈટેડ કિંગડમમાં અને અન્ય દેશોમાં જ્યાં કરાર કાયદો ઇંગ્લેન્ડના સામાન્ય કાયદા (કોમન લો) પર આધારિત છે ત્યાં આ અપવાદ લાંબા સમયથી માન્ય છે. ભારતમાં પણ સત્તાધિકારીઓ એકદમ સમાન વલણ દર્શાવે છે કે ટપાલ દ્વારા વાટાઘાટોના કિસ્સામાં કરાર ત્યારે પૂર્ણ થાય છે જ્યારે ઓફરની સ્વીકૃતિ ઓફર કરનાર તરફ જવાના પ્રવાહમાં મૂકવામાં આવે છે: બરોડા ઓઈલ કેક્સ ટ્રેડર્સ કેસ જુઓ. જ્યારે ઓફર અને સ્વીકૃતિ ટેલિગ્રામ દ્વારા હોય ત્યારે સમાન નિયમ અપનાવવામાં આવ્યો છે. સ્વીકૃતિની જાણની જરૂરિયાત ધરાવતા સામાન્ય નિયમના અપવાદનો સારાંશ નીચે મુજબ આપી શકાય છે. જ્યારે કરાર દ્વારા, વર્તણૂકના માર્ગ દ્વારા અથવા વેપારના ઉપયોગ દ્વારા, ટપાલ અથવા ટેલિગ્રામ દ્વારા સ્વીકૃતિ અધિકૃત કરવામાં આવે છે, ત્યારે સોદો નક્કી થાય છે અને કરાર પૂર્ણ થાય છે—જ્યારે ઓફર સ્વીકારનાર દ્વારા પત્ર પોસ્ટ કરીને અથવા ટેલિગ્રામ રવાના કરીને સ્વીકૃતિ ટ્રાન્સમિશનના પ્રવાહમાં મૂકવામાં આવે છે."

૨૩. પાડિયા ટિમ્બર્સ કંપની પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) માં ફકરા ૫૬ માં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું છે :—

“પડ. કરાર કાયદાનો આ એક મુખ્ય સિદ્ધાંત છે કે ઓફર અને ઓફરનો સ્વીકાર સંપૂર્ણ હોવો જોઈએ. તે શંકા માટે કોઈ સ્થાન આપી શકે નહીં. ઓફર અને સ્વીકૃતિ ત્રણ ઘટકો પર આધારિત અથવા સ્થાપિત હોવી આવશ્યક છે, એટલે કે, નિશ્ચિતતા, પ્રતિબદ્ધતા અને પ્રત્યાયન (જાણ). જો કે, જ્યારે સ્વીકારનાર વ્યક્તિ પ્રસ્તાવ મૂકનાર દ્વારા પહેલેથી સહી કરાયેલ કરારને સ્વીકારતી વખતે નવી શરત મૂકે છે, ત્યારે જ્યાં સુધી પ્રસ્તાવ મૂકનાર તે શરત સ્વીકારે નહીં ત્યાં સુધી કરાર પૂર્ણ થતો નથી, જેમ કે આ કોર્ટ દ્વારા હરિદ્વાર સિંહ વિ. બગુન સુમ્બુઈ અને અન્ય ૧૫ માં ઠરાવવામાં આવ્યું છે. ફેરફાર સાથેનો સ્વીકાર એ કોઈ સ્વીકાર નથી. તે, હકીકતમાં અને સારમાં, માત્ર એક વળતી દરખાસ્ત (કાઉન્ટર પ્રપોઝલ) છે જે કરાર થાય તે પહેલાં મૂળ પ્રસ્તાવ મૂકનાર દ્વારા સંપૂર્ણપણે સ્વીકારવી આવશ્યક છે.”

૨૪. આ કોર્ટ પુનરાવર્તન કરે છે કે કોન્ટ્રેક્ટ એક્ટ ની કલમ ૭ ને ધ્યાને લેતાં, દરખાસ્તને વચનમાં રૂપાંતરિત કરવા માટે, સ્વીકૃતિ સંપૂર્ણ અને બિનશરતી હોવી જોઈએ; જ્યાં સુધી દરખાસ્ત જે રીતે સ્વીકારવાની હોય તે રીત નિર્ધારિત ન કરે ત્યાં સુધી કોઈ સામાન્ય અને વાજબી રીતે વ્યક્ત થવી જોઈએ અને જો સ્વીકૃતિ આવી રીતે કરવામાં ન આવે, તો પ્રસ્તાવ મૂકનાર વાજબી સમયમાં, સ્વીકૃતિની તેને જાણ થયા પછી, આગ્રહ રાખી શકે છે કે તેની દરખાસ્ત નિર્ધારિત રીતે સ્વીકારવામાં આવે, અને અન્યથા

નહીં; પરંતુ જો તેઓ તેમ કરવામાં નિષ્ફળ જાય, તો તેઓ સ્વીકૃતિ સ્વીકારે છે.

૨૫. રિકમર્સ વેરબોલ્ટુંગ જીએમબીએચ વિ. ઇન્ડિયન ઓઇલ કોર્પોરેશન [(૧૯૯૯) ૧ એસ.સી.સી. ૧] ના કેસમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એ પ્રશ્નની તપાસ કરી હતી કે શું પક્ષકારો વચ્ચેની વાટાઘાટો હજી સોદાબાજી માટે ખુલી છે કે કરારની રચનામાં પરિણમી છે. સદર પ્રશ્નની તપાસ કરતી વખતે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એ પણ ઠરાવ્યું હતું કે તે કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર નિર્ભર રહેશે.

૨૬. હાલના કેસની હકીકતો પર પાછા ફરતાં, એવું જણાય છે કે ઓર્ડિનરી પોર્ટલેન્ડ સિમેન્ટના સપ્લાય માટે તારીખ ૧૬.૦૭.૧૯૯૦ ના રોજ બહાર પાડવામાં આવેલા અને તારીખ ૦૯.૦૮.૧૯૯૦ ના રોજ નિયત થયેલા ટેન્ડરના જવાબમાં તારીખ ૦૮.૦૮.૧૯૯૦ ની બિડ દ્વારા, બીસીએલ દ્વારા શરતી ઓફર કરવામાં આવી હતી. તેણે સૌથી નીચી બિડ ઓફર કરીને ટેન્ડરને જેમ છે તેમ સ્વીકાર્યું ન હતું. તારીખ ૦૮.૦૮.૧૯૯૦ (આંક ૯૦) ના રોજ રજૂ કરાયેલી બિડમાં ઘણી શરતો સમાવિષ્ટ હતી, જેમાં રવાનગીના પુરાવા સામે ૯૫% ચુકવણીની જરૂરિયાત અને ૯૦ દિવસ સુધી મર્યાદિત માન્યતા અવધિનો સમાવેશ થાય છે. ઇન્ડિયન કોન્ટ્રેક્ટ એક્ટ, ૧૮૭૨ ની કલમ ૭(૨) હેઠળ, સ્વીકૃતિ સંપૂર્ણ અને બિનશરતી હોવી જોઈએ; શરતી સ્વીકૃતિ વળતી દરખાસ્ત તરીકે કાર્ય કરે

છે. ઓએનજીસીએ આ વળતી દરખાસ્ત બિનશરતી સ્વીકારી ન હતી પરંતુ સ્પષ્ટતાઓ માંગતો તારીખ ૧૫.૦૯.૧૯૯૦ (આંક ૧) નો પત્ર જારી કર્યો હતો, જેમાં એવી શરત હતી કે જો આવી સ્પષ્ટતાઓ અને રૂ. ૯ લાખની અર્નેસ્ટ મની ડિપોઝિટ તારીખ ૨૨.૦૯.૧૯૯૦ સુધીમાં તેની કચેરીએ નહીં પહોંચે તો ઓફર રદ કરવામાં આવશે. પત્રવ્યવહારના આ તબક્કા સુધી, કોઈ સંપન્ન કરાર અસ્તિત્વમાં ન હતો. ત્યારબાદ, બીસીએલ દ્વારા બે પત્રો જારી કરવામાં આવ્યા હતા. પ્રથમ પત્રમાં, તારીખ ૨૦.૧૧.૧૯૯૦ ના રોજ, બીસીએલ દ્વારા સિક્યોરિટી ડિપોઝિટ, આબિટ્રેશન અને ન્યાયક્ષેત્ર સંબંધિત કલમોની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી, જ્યારે ઓર્ડર ઝડપથી આપવામાં આવશે તેવી અપેક્ષા વ્યક્ત કરવામાં આવી હતી. પત્રવ્યવહાર વધુમાં દર્શાવે છે કે સિમેન્ટના સપ્લાય દરમાં ઘટાડો કરવા અંગે વાદી અને પ્રતિવાદી નં. ૧ વચ્ચે વાટાઘાટો થઈ હતી. તેના તારીખ ૨૦.૧૧.૧૯૯૦ ના પત્ર દ્વારા, બીસીએલ દ્વારા દર ઘટાડવાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો પરંતુ વહેલી ચુકવણી મેળવવા માટે ઓએનજીસીને કેટલાક પ્રોત્સાહનો આપવામાં આવ્યા હતા, અને તેની ઓફરની માન્યતા તારીખ ૩૦.૧૧.૧૯૯૦ સુધી લંબાવવામાં આવી હતી. આમ, પક્ષકારો વચ્ચેનો પત્રવ્યવહાર તદ્દન સ્પષ્ટ કરે છે કે ઓએનજીસી દ્વારા ક્યારેય કોઈ લેટર ઓફ એવોર્ડ (એલઓએ) જારી કરવામાં આવ્યો ન હતો, કે કોઈ ઔપચારિક કરાર કરવામાં આવ્યો ન હતો. પક્ષકારો તારીખ ૩૦.૧૧.૧૯૯૦ સુધી વાટાઘાટોના તબક્કામાં

રહ્યા હતા. જોકે બીસીએલ દ્વારા અગાઉના ભાવે ૨,૫૦૦ મેટ્રિક ટન સિમેન્ટ સપ્લાય કરવાની સ્વૈચ્છિક ઓફર કરવામાં આવી હતી, તેમ છતાં આ ઓફર કરારમાં પરિણમી ન હતી અથવા કોઈ સંપન્ન કરારનો ભાગ ન હતી; તે વ્યાપારી સંબંધો જાળવી રાખવાના હેતુથી માત્ર એક સદ્ભાવનાનું પગલું હતું. સમગ્ર પત્રવ્યવહારનું કાળજીપૂર્વક અવલોકન કરતાં જણાય છે કે કોઈપણ સમયે, પક્ષકારો કરાર સંપન્ન કરવા સંમત થયા ન હતા.

૨૭. આ કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય છે કે પક્ષકારો વચ્ચે ક્યારેય કોઈ સંપન્ન કરાર થયો ન હતો. તેની શરૂઆત વળતી ઓફર સાથે થઈ હતી, ત્યારબાદ ઓએનજીસી તરફથી સ્પષ્ટતાવાળો સંદેશાવ્યવહાર થયો હતો, અને ત્યારબાદ, બીસીએલ તરફથી ભાવ વધારાનો પત્ર આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, બીસીએલ દ્વારા, પત્ર મારફતે, વ્યાપારી સંબંધો જાળવી રાખવા માટે અને સદ્ભાવનાના ભાગરૂપે જૂના ભાવે ૨,૫૦૦ મેટ્રિક ટન સિમેન્ટની ઓફર કરવામાં આવી હતી, જેમાં તારીખ ૩૦.૧૧.૧૯૯૦ સુધી જૂના દરે ઓર્ડિનરી પોર્ટલેન્ડ સિમેન્ટનો સપ્લાય ચાલુ રાખવાની ઓફર કરવામાં આવી હતી. તે દરમિયાન, બીસીએલ દ્વારા ઓફરની કોઈ સ્વીકૃતિ મેળવવામાં આવી ન હતી. તેથી, રેકર્ડ પર બિનશરતી સ્વીકૃતિની ગેરહાજરીમાં, કોઈ અમલવારીપાત્ર કરાર અસ્તિત્વમાં આવ્યો હોવાનું કહી શકાય નહીં. એ જણાવવાની જરૂર નથી કે, પક્ષકારો વચ્ચે આપ-લે થયેલ પત્રવ્યવહાર સ્થાપિત કરે છે કે કોઈ સંપન્ન, અમલવારીપાત્ર અને બંધનકર્તા કરાર અસ્તિત્વમાં આવ્યો ન હતો. ઉપરોક્ત પત્રવ્યવહાર

સૂચવે છે કે પક્ષકારો માત્ર વાટાઘાટો કરી રહ્યા હતા અને કોઈ સર્વસંમતિ પર પહોંચ્યા ન હતા. તેઓ કોઈ સમજૂતી પર પહોંચ્યા વિના વાટાઘાટોમાં રોકાયેલા હતા. એ નોંધવું સુસંગત છે કે સોદાની વાટાઘાટો કરવી અને બંધનકર્તા કરારમાં પ્રવેશ કરવો તે બંને વચ્ચે મોટો તફાવત છે. હાથ પરના કેસમાં, જોકે પક્ષકારો વચ્ચે વાટાઘાટો અને સોદાબાજી ચાલુ રહી હતી, પરંતુ તેઓ ક્યારેય પૂર્ણ અને બંધનકર્તા કરારના તબક્કે પહોંચ્યા ન હતા.

૨૮. ઓએનજીસી દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ ટેન્ડર (પેપર બુકનું પાનું નં. ૫૨) કરારની નીચે મુજબની શરત દર્શાવે છે :—

“૧૪. ખરીદનાર દ્વારા સ્વીકૃતિ ટેલિગ્રામ અથવા એક્સપ્રેસ પત્ર દ્વારા જાણાવવામાં આવશે જે કિસ્સામાં સ્વીકૃતિ ટેલિગ્રામ અથવા એક્સપ્રેસ પત્ર દ્વારા જાણાવવામાં આવે છે, ત્યાં ટેન્ડર સ્વીકૃતિનું ફોર્મ તમને શક્ય તેટલી વહેલી તકે મોકલવામાં આવશે પરંતુ ટેલિગ્રામ અથવા એક્સપ્રેસ પત્રમાં સમાવિષ્ટ સૂચનાઓ પર તાત્કાલિક અમલ થવો જોઈએ. સ્વીકૃતિ પત્ર અથવા ટેલિગ્રામ જારી થવા સાથે કરાર સંપન્ન થશે અને કરાર ગંતવ્ય સ્થાને થયેલ અને કરવામાં આવેલ માનવામાં આવશે કરાર એટલે ટેન્ડર માટેના આમંત્રણો, ટેન્ડરને સૂચનાઓ અને કરારની શરતો, ડ્રોઈંગ્સ, વિશિષ્ટતાઓ (સ્પેસિફિકેશન્સ), નમૂનાઓ, જો કોઈ હોય તો અને ટેન્ડર ફોર્મ્સ ગણાશે અને તેમાં તેનો સમાવેશ થશે.”

૨૯. તેથી, ઓએનજીસીએ પણ સ્પષ્ટપણે નિર્ધારિત કર્યું હતું કે સ્વીકૃતિ પત્ર અથવા ટેલિગ્રામ જારી થવા પર જ કરાર સંપન્ન થયેલ ગણાશે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી અજય મહેતા, શરત નં. ૧૪ ને સંતોષવા માટે રેકર્ડ પર કોઈ પુરાવો દર્શાવી શક્યા ન હતા. ટેન્ડરની શરત નં. ૧૭.૨ દર્શાવે છે કે કરાર હેઠળ સપ્લાય ઓર્ડર માટે કોઈ એડવાન્સ ચુકવણી કરવામાં આવશે નહીં, જ્યારે બીસીએલ દ્વારા વળતી દરખાસ્તમાં રવાનગી પહેલાં ૯૫% એડવાન્સ ચુકવણીની માંગણી કરવામાં આવી હતી. આમ, એ તદ્દન સ્પષ્ટ છે કે તારીખ ૦૮.૦૮.૧૯૯૦ ના પત્ર દ્વારા, બીસીએલ દ્વારા ટેન્ડરની શરતો સ્વીકારવામાં આવી ન હતી, પરંતુ તેના બદલે વળતી ઓફર રજૂ કરવામાં આવી હતી. તેમ છતાં ટેન્ડરની શરત નં. ૪૦ ભાવ વાટાઘાટોને સખત રીતે પ્રતિબંધિત કરે છે, જો કે, ઉપરોક્ત પત્રવ્યવહાર દર્શાવે છે કે ઓએનજીસીના અધિકારીઓ ભાવ વાટાઘાટોમાં રોકાયેલા હતા. તેથી રેકર્ડ પરથી સ્પષ્ટ થતા આ તમામ પાસાઓ પર્યાપ્ત રીતે સ્થાપિત કરે છે કે કોઈપણ સમયે પક્ષકારો વચ્ચેનો કરાર સંપન્ન થયો ન હતો.

૩૦. જ્યાં સુધી અર્નેસ્ટ મની ડિપોઝિટનો સંબંધ છે, ટેન્ડરની શરત નં. ૨૭ મુજબ, ઓફર શરતી હોય તો પણ, ઓફર રજૂ કરવા સાથે આવી ડિપોઝિટ ફરજિયાત હતી. હાલના કેસમાં, પક્ષકારો દરખાસ્તો પર કાર્ય કરવામાં તેમજ કરારમાં આગળ વધવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હોવાથી અને સંપન્ન કરારની ગેરહાજરીમાં, કોઈપણ પક્ષકાર માટે વાટાઘાટોમાંથી પાછા

હટવું કાયદેસર રીતે માન્ય હતું. આવા પાછા હટવાથી ઇન્ડિયન કોન્ટ્રેક્ટ એક્ટ, ૧૮૭૨ ની કલમ ૫ નો ઉપદ્રવ (મિસચિફ) આકર્ષાતો નથી. હકીકતલક્ષી પાસાઓમાં, જ્યારે પક્ષકારો વાટાઘાટોના તબક્કે રહ્યા જે ક્યારેય સંપન્ન કરારમાં પરિણમી ન હતી, ત્યારે ઓએનજીસી પાસે અર્નેસ્ટ મની ડિપોઝિટ જાળવી રાખવાનો કોઈ કાનૂની અધિકાર ન હતો, કે તે સાથે સાથે બેંક ગેરંટી લાગુ કરી શકે કે તેનો અમલ કરાવી શકે નહીં.

૩૧. જ્યાં સુધી અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા ગંગા એન્ટરપ્રાઇઝિસ અને અન્ય (ઉપર મુજબ) ના કેસના ચુકાદાનો સંબંધ છે, હકીકતલક્ષી પાસાઓ પર, તે લાગુ પડશે નહીં. તે એવો કેસ હતો જ્યાં બિનશરતી સ્વીકૃતિ પર કરાર સંપન્ન થયો હતો અને ત્યારબાદ કોન્ટ્રાક્ટર અથવા ઓફર કરનાર પોતાના વચન પરથી પાછા ફર્યા હતા. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે કોન્ટ્રેક્ટ એક્ટ ની કલમ ૫ નો સંદર્ભ આપીને ઠરાવ્યું હતું કે ટેન્ડર પોતાની ઓફર પાછી ખેંચી શકે છે, પરંતુ અર્નેસ્ટ મની પરત મેળવવા / રિફંડ મેળવવા હકદાર નથી. ઉપર ઠરાવ્યા મુજબ, હાલના કેસની હકીકતો તદ્દન અલગ છે. તેથી, સદર ચુકાદો અપીલકર્તા માટે મદદરૂપ થશે નહીં.

૩૨. ઉપરોક્ત કારણોસર, આ કોર્ટના મતે, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે વાદીના દાવાને મંજૂર કરવા માટે કોન્ટ્રેક્ટ એક્ટ ની જોગવાઈઓના દાયરામાં રેકર્ડ પરના પુરાવાનું અર્થઘટન કરવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી. પરિણામે, મેરિટ વિનાની

આ અપીલ રદ થવાને પાત્ર છે અને તે મુજબ, તે રદ કરવામાં આવે છે.
અગાઉ આપવામાં આવેલી વચગાળાની રાહત, જો કોઈ હોય તો, બંધ
કરવામાં આવે છે. રેકર્ડ અને કાર્યવાહી, જો કોઈ હોય તો, સંબંધિત
વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને પરત મોકલવામાં આવે.

(જે. સી. દોશી, ન્યાયમૂર્તિ)

*This judgment has been translated using an AI-assisted
translation tool.*

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====